

A Fővárosi Ítéltábla dr. Kummer Ákos ügyvéd (fél címe 1) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, ...jogtanácsos által képviselt Budapesti Rendőr-főkapitányság (címe) alperes ellen, személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2014. szeptember 15. napján meghozott, 29.P.22.280/2014/11. számú ítélete ellen az alperes részéről 12. és 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

i t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy az ítélet rendelkező részének második bekezdésében helyesen az alperes sértette meg a felperes személyes szabadság sérthetetlenségéhez és emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 15.000 (Tizenötezer) forint fellebbezési költséget.

A le nem rótt 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes szabad mozgáshoz, a tartózkodási hely szabad megválasztásához, a gyülekezéshez, a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő személyiségi jogait azzal, hogy Budapest, az V. kerületi Erzsébet téren 2009. július 4-én tartott demonstráció során jogellenesen arra kényszerítette, hogy a rendezvényt elhagyja. Megállapította továbbá, hogy a felperes megsértette az alperes személyes szabadság sérthetetlenségéhez és az emberi méltósághoz fűződő személyhez fűződő jogait azáltal, hogy Budapesten 2009. július 4. napján 19 óra 40 perckor az V. kerületi Erzsébet téren előállította és 19 óra 40 perctől 2009. július 5. 03.40 percig fogva tartotta.

Az alperest eltiltotta a további jogsértéstől, és kötelezte, hogy elégtételadásként a jogsértés miatt magánlevélben fejezze ki a sajnálkozását felperes számára, melyben elismeri a személyhez fűződő jogai megsértését és egyben emiatt elnézést kér a felperestől.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 250.000 forint nem vagyoni kártérítést, és annak 2009. július 5. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 30.000 forint perköltséget.

Megállapította, hogy a le nem rótt 36.000 forint eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítéletében ismertette a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 15. § (1) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 75. § (1) bekezdését, 76. §-át, 84. § (1), bekezdésének a)-e) pontjait.

A Fővárosi Bíróság jogerős 27.K.33.569/2009/19. számú ítéletére alapozva arra következtetett, hogy a felperes egy jogellenesen felosztatott rendezvényen vett részt, melynek eredményeként az alperesi jogellenes felosztatással megakadályozta a felperest a gyülekezéshez való jog szabad gyakorlásában. Megállapította azt is, hogy a tartózkodási hely szabad megválasztása és a szabad mozgáshoz való joga is sérült, mivel a felperes az alperesi intézkedés eredményeképpen nem határozhatta meg szabadon a tartózkodási helyét. Az alperes védekezésével kapcsolatosan azt jegyezte meg, hogy a tartózkodási hely szabad megválasztásához fűződő jog a lakóhely megválasztásához való jogot is magában foglalja, azonban tartalmilag lényegesen tágabb kört ölel fel.

Megállapította azt is, hogy az alperes a felperes szabad véleménynyilvánításhoz fűződő jogát is megsértette azzal, hogy a demonstrációt jogellenesen feloszlatta, melyben a felperes nem vehetett részt. Ennek eredményeképpen pedig a szabad véleménynyilvánításhoz való jog gyakorlása sérült. Arra következtetett, hogy az alperes nem tudta igazolni, hogy a törvény rendelkezéseinek megfelelően, jogosan avatkozott be a felperes személyiségi jogaiba.

A kifejezetten a felperessel szemben fogantatott rendőri intézkedéssel kapcsolatosan arra mutatott rá, hogy az így alkalmazott intézkedést egyedileg kell vizsgálni. Azt állapította meg, hogy az alperes a szükséges intézkedések megtételekor az arányosság követelményét túllépte. Felperes előállítása olyan korlátozást jelentett a felperesre nézve, amely nem volt szükségszerű, és a felperes által tanúsított magatartással arányos. Nem volt bizonyított, hogy a felperes aktívan ellenállt volna a rendőri intézkedésnek, csak arra lehetett következtetni, hogy a felperes passzív ellenállást tanúsított. A felperessel szemben megindított jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés miatti szabálysértési eljárás ténye nem jelenti azt, hogy a felperessel kapcsolatosan arányos intézkedést jelentett az előállítás, és a 8 óra időtartamú fogva tartás. Annak ellenére, hogy a rendőrségnek törvényes lehetősége volt a felperes előállítására, azt állapította meg, hogy az intézkedése nem felelt meg a szükségesség és arányosság követelményének. Álláspontja szerint a felperes emberi méltósága megsértése is megállapítható a fogva tartás és az elfogás körülményeire tekintettel. Megjegyezte, hogy az alperes intézkedési jogosultságát és kötelezettségét megalapozta a felperesi ellenszegülés, de elfogadta a felperes előadását a tekintetben, hogy a szükséges intézkedés fogantatásához elegendő egy enyhébb személyiségi jogot korlátozó eszköz alkalmazása.

A felperesi keresetben foglaltakhoz képest az alperes a tények tekintetében lényegében kizárólag a könnygáz alkalmazását vitatta. Azt nem tartotta bizonyítottnak az elsőfokú bíróság, hogy a felperessel szemben közvetlenül könnygázt alkalmaztak volna. Az a köztudomású tény, hogy a kérdéses demonstráción a rendőrség könnygázt alkalmazott, nem igazolja azt a felperesi állítást, hogy közvetlenül őt is könnygázzal fújták le. E tekintetében a felperes megfelelő bizonyítást nem ajánlott fel, ezért ezen részében a keresetet nem találta bizonyítottnak.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság alapot látott a személyiségi jog megsértésének objektív jogkövetkezményei alkalmazására, és a jogsértést

megállapította, az alperest a további jogsértéstől eltiltotta, elégtétel adására kötelezte, sajnálkozásának magánlevélben való kifejezésével.

A követelt nem vagyoni kártérítési igénnyel kapcsolatosan a felperes gyülekezési és véleménynyilvánítási szabadságának sérelmével kapcsolatban 50.000 forint, míg a személyes szabadsága, az emberi méltósághoz fűződő jog sérelme miatt 200.000 forint nem vagyoni kártérítés megállapítását tartotta indokoltnak.

Figyelembe vette, hogy a felperes az adott napon legalább 17 órától, egészen az előállításig gyakorolhatta a gyülekezési és véleménynyilvánítási szabadságát, ugyanakkor az nem volt következtethető, hogy a demonstráció rendőri beavatkozás hiányában mennyi ideig tartott volna. Nem tartotta szükségesnek a külön bizonyítást arra nézve, hogy a személyes szabadság, mint az ember egyik alapvető jogának indokolatlan korlátozása nem vagyoni hátránnyal járt a felperes számára. Azt is értékelte, hogy a felperes részéről panasz előterjesztése nem történt, de az előállítását 8 órán keresztül foganatosították. Az a körülmény, hogy a felperes 2 évvel a felosztatás jogellenességét megállapító ítélet jogerőre emelkedése után érvényesítette igényét, arra utalt, hogy a jogsértést nem érezte a személyére nézve kifejezetten sérelmesnek.

Mivel a felperes személyiségi jogi igényt terjesztett elő, ezért az alperesnek a közigazgatási jogkörben okozott kárral kapcsolatos okfejtését nem tartotta relevánsnak.

A perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) és 81. § (2) bekezdése alapján határozott azzal, hogy a felperes által igényelt nem vagyoni kártérítés összegét nem tekintette nyilvánvalóan eltúlzottnak.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes nyújtott be fellebbezést, melyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását.

Másodlagosan, amennyiben a másodfokú bíróság a kereset jogalapját megalapozottnak minősíti, a nem vagyoni kártérítés mérséklését kérte. Álláspontja szerint, mivel az elsőfokú bíróság is megállapította, hogy a felperes passzív ellenállást tanúsított a demonstráció felosztatására irányuló alperesi intézkedéssel szemben, az alperes jogszerűen intézkedett a felperes irányába, és jogszerűen állította elő. Mivel a tömeget az alperes 17 óra 8 perckor szólította fel először a helyszín elhagyására, és a felperessel szemben 19 óra 40 perckor került sor az előállításra, nem sértette az arányosság követelményét a felperessel szembeni intézkedés. A demonstráció felosztatása miatt nagy számban kellett más személyeket is előállítani, a rendelkezésre álló lehetőségek figyelembevételével helyezte el ezen személyeket a fogva tartásuk során, ezért a felperes emberi méltósághoz fűződő személyiségi joga nem sérült. Mivel a jogszabályi rendelkezést betartva, mindösszesen 8 óra időtartamban tartotta fenn a felperes előállítását, nem sértette meg a felperes személyes szabadság sértetlensége és az emberi méltósághoz fűződő jogait, különös tekintettel arra, hogy bíróság jogerősen megállapította a felperes szabálysértési felelősségét.

Előadta továbbá, hogy a polgári jogi kártérítési felelősség szabályai szerint mentesül a felelősség alól, aki bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható, vagyis magatartása nem volt felróható. A helyszínen intézkedő rendőrök úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, ezért magatartásuk nem felróható, így az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének egyik elengedhetetlen feltétele hiányzik, ami akadálya a kártérítési felelősség megállapításának. Egységes a joggyakorlat abban, hogy a jogértelmezésben és jogalkalmazásban történt tévedések, vagy hibák általában a felróhatóság körén kívül esnek. Ez alól kivételt csak az egyértelműen súlyos, feltűnően kirívó tévedések és hibák képeznek. Ilyet a jelen ügyben a felperes által sérelmezett magatartással kapcsolatosan azonban nem lehet megállapítani.

A nem vagyoni kártérítés összegének mérséklésével kapcsolatos kérelme körében előadta, hogy a felperesnek nem elegendő a ténylegesen bekövetkezett hátrány igazolása, ezen túlmenően annak mértékét is bizonyítani kell, hogy a jogsértés ténye önmagában nem alapozza meg az alperes kártérítési felelősségét. Az esetleges kártérítési összegnek az elszenvedett sérelem nagyságával közel azonos értékűnek kell lennie.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

A fellebbezés nem alapos.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével, ezért határozatát a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helyben hagyta.

Az elsőfokú bíróság az alkalmazott jogszabályokat megfelelően ismertette, a másodfokú bíróság a figyelembe vett rendelkezések közül az alábbiakat emeli ki.

A per alapjául szolgáló események idején hatályban volt Alkotmány 55. § (1) bekezdése alapján, a Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra, senkit sem lehet szabadságától másként, mint a törvényben meghatározott okokból és a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani.

Az Alkotmány 61. § (1) bekezdése szerint, a Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.

Az Alkotmány 62. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Magyar Köztársaság elismeri a békés gyülekezés jogát és biztosítja annak szabad gyakorlását.

Elsősorban arra mutat rá a másodfokú bíróság, hogy a hasonló jellegű perekben következetes bírósági gyakorlat, hogy egy demonstráció rendőrségi felosztatásának jogszerűtlensége megállapítása esetén, jogszerűtlennek minősülnek az ennek következményeként végrehajtott cselekmények, melyek jogszerűtlen következményként érintik az abban érdekelt állampolgárokat. A Fővárosi bíróság 27.K.33.569/2009/19. számú ítélete pedig azt állapította meg, hogy a 2009. július 4. napján tartott Erzsébet téri demonstráció felosztatása jogellenesen történt.

A közigazgatási ügyben eljáró bíróság egyértelműen jogszerűtlennek minősítette a demonstráció rendőrségi felosztatását, ez pedig a felperes gyülekezéshez és véleménynyilvánításhoz, szabad mozgáshoz és a tartózkodási hely szabad megválasztásához fűződő jogait sértette. Az elsőfokú bíróság a jogsértés tényét a Ptk. 84. § (1) bekezdésének a) pontja alapján helyesen állapította meg.

A perbeli ügyben a felperes vonatkozásában jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt a szabálysértési hatóság jogerősen pénzbírságot szabott ki. Ugyanakkor a rendőrségi felszólításnak az állampolgár, a felszólítás elhangzásának idején engedelmeskedni köteles (Rtv. 19. § (1), (2) bekezdések), azzal nem helyezkedhet szembe, hiszen a helyszínen nem lehet tudomása arról, hogy a demonstráció felosztatását utóbb jogszerűtlenné nyilvánítják. Amennyiben a felszólításnak nem tesz eleget tudatában kell lennie annak is, hogy az ellenszegülésének következményei lehetnek. Ebből kiindulva alapvetően azt kellett vizsgálni, hogy a felperes által tanúsított magatartással mennyiben álltak arányban az alperes által, az Rtv. alapján alkalmazott intézkedések.

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése szerint, a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A (2) bekezdés úgy rendelkezik, hogy több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontja szerint, a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

A felperes magatartásából a rendőrség kizárólag azt a mozzanatot helytelenítette, hogy felhívás ellenére nem távozott a demonstráció helyszínéről. A 27.K.33.569/2009/19. számú ítélet indokolásából következtethető, hogy a felperes előállításának kezdetekor (19 óra 40 perc) a demonstrálók egy része a rendőrökre támadt és a tömeg békétlenné vált (18 óra 1 perctől). A rendelkezésre álló iratokból egyáltalán nem lehet arra következtetni, hogy a felperes részt vett volna a támadó jellegű cselekményekben. A felperessel szembeni intézkedés elrendelése nem a rendőri fellépéssel szembeni, a felperes részéről tanúsított erőszakos, vagy aktív ellenszegülés miatt történt. Mindezen körülmények értékelésével a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperessel szemben a rendőri szervek kizárólag arra lehettek figyelemmel, hogy a felperes passzív magatartást tanúsított a rendőri felszólítással szemben. Ezen magatartással szembeni, előállítással - ennek részeként közel 8 órás fogva tartással - járó intézkedés mindenképpen indokolatlan volt, és aránytalan sérelmet okozott a felperesnek. Külön kiemeli a másodfokú bíróság, hogy a felperes meghallgatásának kezdeményezésére, csak a későbbiekben a lakhelyén, ...on került sor.

Külön bizonyítás nélkül, köztudomású tényként is megállapítható, hogy a hasonló jellegű fellépés, személyes szabadság időleges korlátozása bizonyosan lelki megterhelést jelent az intézkedés elszenvedőjének. Az alperes az Rtv. 33. § (1) bekezdése szerint csak további intézkedés megtétele céljából állíthatta elő a felperest, ilyen további intézkedés azonban a részéről nem történt.

Az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy az alperesi eljárás sértette a felperes személyes szabadság sérthetetlenségéhez való jogát. A felperes arra is hivatkozott, hogy az előállítása során megbilincselték, ennek tényét az alperes nem kifogásolta. Ennek a kényszerítő eszköznek az alkalmazása abban az esetben ha az előállítás indokolatlannak és aránytalanának minősül sérti az emberi méltósághoz való jogot, ezért e tekintetben is helytálló volt az elsőfokú döntés.

A hasonló jellegű jogsértések miatt indult perekben megállapított nem vagyoni kártérítési összegekhez képest, a jelen perben a felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés igazodott a gyakorlatban kialakult mértékhez, annak csökkentésére, vagy teljes elutasítására nem talált indokot a másodfokú bíróság. Az elsőfokú bíróság a körülményeket megfelelően értékelte a nem vagyoni kártérítés Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontja, 339. § (1) bekezdése, 355. § (1) és (4) bekezdése alapján történt megállapításánál.

A másodfokú bíróság csak a nem vagyoni kártérítés meghatározásának módjával nem értett egyet, mely szerint azt az elsőfokú bíróság az egyes jogok sérelmével kapcsolatban, elkülönítve állapította meg a nem vagyoni kártérítést. A felperes egységesen érvényesített, egyösszegű nem vagyoni kártérítést, melyet az alperes magatartásának megfelelően egységesen kellett meghatározni, szükségtelen az elkülöníthető magatartásrészek után külön nem vagyoni kártérítés megállapítása.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért köteles viselni a felperes másodfokú perköltségét a Pp. 239. §-ának utaló szabálya, és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján

A másodfokú perköltség a felperesi jogi képviselőt, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése alapján megillető ügyvédi munkadíj.

A le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2015. július 7.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

. Kisbán Tamás s.k.. Hercsik Zita s.k.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő